

Научни скуп

Безбедносни изазови земаља Западног Балкана у европској безбедносној парадигми

Зборник саопштења у
изводу

Приредио
пуковник
др Милован Суботић

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ
Институт за стратегијска истраживања

НАУЧНИ СКУП

БЕЗБЕДНОСТ И ЗАПАДНИ БАЛКАН – НОВА РЕАЛНОСТ

- Зборник саопштења у изводу –

Београд, 2025.

Научни скуп

БЕЗБЕДНОСТ И ЗАПАДНИ БАЛКАН – НОВА РЕАЛНОСТ

Зборник саопштења у изводу

Прво издање

Уредник:

Пуковник др Милован Суботић, виши научни сарадник

Издавач

Институт за стратегијска истраживања

За издавача:

Директор

Проф. др Драган Станар

Дизајн и прелом:

Александар Богићевић, истраживач приправник

Тираж: 50 примерака

Штампа: Војна штампарија, Београд

Copyright © Институт за стратегијска истраживања, 2025.

ISBN 978-86-81121-40-5

НАУЧНИ СКУП

БЕЗБЕДНОСТ И ЗАПАДНИ БАЛКАН – НОВА РЕАЛНОСТ

Универзитет одбране у Београду

Институт за стратегијска истраживања

НАУЧНИ ОДБОР:

- Бригадни генерал проф. др Бобан Ђоровић, Универзитет одбране
- Пуковник ванр. проф. др Срђан Старчевић, Универзитет одбране
- Доц. др Ивана Стевановић, научни саветник, Универзитет одбране
- Ванр. проф. др Драган Станар, Институт за стратегијска истраживања
- Пуковник др Милован Суботић, виши научни сарадник, Институт за стратегијска истраживања
- Проф. др Младен Милошевић, Факултет безбедности
- Проф. др Бранислав Ђорђевић, Институт за међународну политику и привреду
- Др Миша Стојадиновић, научни саветник, Институт за политичке студије

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР:

- Капетан фрегате др Игор Баришић, Институт за стратегијска истраживања
- Потпуковник Милинко Врачар, Институт за стратегијска истраживања
- Др Игор Пејић, Институт за стратегијска истраживања
- Александар Богићевић, Институт за стратегијска истраживања
- Доц. др Иван Димитријевић, научни сарадник, Факултет безбедности
- Др Марија Вукадиновић, Институт за стратегијска истраживања
- Милан Милутиновић, Институт за стратегијска истраживања

САДРЖАЈ

Вања <i>РОКВИЋ</i> (НЕ)УСКЛАЂЕНОСТ ПОЛИТИКЕ ЕУ У ОДНОСУ НА РАЗВОЈ И УПОТРЕБУ ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ У ВОЈНЕ СВРХЕ - МОГУЋЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ ПО ЗАЈЕДНИЧКУ БЕЗБЕДНОСНУ И ОДБРАМБЕНУ ПОЛИТИКУ.....	1
Драган <i>СТАНАР</i> ПОЈМОВИ, ДРУШТВЕНЕ ЧИЊЕНИЦЕ И БЕЗБЕДНОСТ – КОНКУРЕНТНЕ НОВЕ РЕАЛНОСТИ ЗАПАДНОГ БАЛКАНА	2
Милан Ј. <i>ИГРУТИНОВИЋ</i> СТРАТЕШКИ НАРАТИВ О РУСКОМ САВЕЗНИКУ КАО ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЛОЖАЈА СРБИЈЕ ОД 2022	3
Владимир <i>АЈЗЕНХАМЕР</i> КО (НЕ)РЕСКИРА ПРОФИТИРА? ХЕЏИНГ КАО ДУГОРОЧНА СТРАТЕГИЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	4
Марија <i>БОРИЋ</i> ПОВЕЗАНОСТ КЛУБОВА БОРИЛАЧКИХ ВЕШТИНА И АИРСОФТ КЛУБОВА СА ЕКСТРЕМИЗМОМ КАО ПОТЕНЦИЈАЛНИ БЕЗБЕДНОСНИ ПРОБЛЕМ У РЕГИОНУ	5
Вељко <i>БЛАГОЈЕВИЋ</i> ГЕОСТРАТЕШКИ НАСТУП САД НА БАЛКАНУ: ИЗМЕЂУ ТРАДИЦИЈЕ И САВРЕМЕНИХ ИЗАЗОВА.....	6
Мирослав М. <i>МИТРОВИЋ</i> МЕКА МОЋ – МОГУЋИ ОДГОВОР НА ИЗАЗОВЕ БЕЗБЕДНОСТИ ЗАПАДНОГ БАЛКАНА?	7
Иван Р. <i>ДИМИТРИЈЕВИЋ</i> РЕФОРМА ОБАВЕШТАЈНО-БЕЗБЕДНОСНИХ СИСТЕМА ЗЕМАЉА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА: ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ.....	8
Игор И. <i>БАРИШИЋ</i> ГЕОПОЛИТИЧКИ ИЗАЗОВИ ЕНЕРГЕТСКЕ БЕЗБЕДНОСТИ СРБИЈЕ.....	9
Милинко <i>ВРАЧАР</i> ПОЛИТИКА ТУРСКЕ НА БАЛКАНУ – ИЗАЗОВ ОСТВАРИВАЊУ ИНТЕРЕСА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ.....	10

Игор ПЕЈИЋ СПОЉАШЊЕ УРАВНОТЕЖАВАЊЕ: ИЗАЗОВИ КОНЦЕПТА.....	11
Александар БОГИЋЕВИЋ АМЕРИЧКЕ ПАМЕТНЕ САНКЦИЈЕ (СААТСА) КАО ПОЛИТИЧКИ И БЕЗБЕДНОСНИ ИЗАЗОВ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ	12
Марија Ј. ВУКАДИНОВИЋ ЕКОЛОШКА ДИПЛОМАТИЈА И РЕГИОНАЛНА САРАДЊА: АНАЛИЗА ИЗАЗОВА ЗЕЛЕНЕ АГЕНДЕ ЗА ЗАПАДНИ БАЛКАН.....	13
Милан С. МИЛУТИНОВИЋ КОРУПЦИЈА КАО БЕЗБЕДНОСНИ ИЗАЗОВ У БАЛКАНСКИМ ОКВИРИМА.....	14
Милован Р. СУБОТИЋ НЕКОЛИКО ЗАБЛУДА О МИГРАЦИЈАМА (КАКО ИЗАЗОВ ПРЕДСТАВИТИ КАО ПРЕТЊУ?).....	15

ГЕОПОЛИТИЧКИ ИЗАЗОВИ ЕНЕРГЕТСКЕ БЕЗБЕДНОСТИ СРБИЈЕ

Игор И. БАРИШИЋ*

Универзитет одбране – Институт за стратегијска истраживања

Сажетак

Рат у Украјини убрзао је геополитичку поларизацију и стварање хаотичног, мултиполарног света у којем супротстављене стране користе све расположиве инструменте моћи у борби за примат и доминацију у свету. У том контексту енергија је постала врло моћно геополитичко оружје у глобалном надметању великих сила, свдећи проблем енергетске безбедности малих и енергетски зависних држава у Европи на борбу за обезбеђење довољних количина енергената за функционисање привреде и друштва, по економски прихватљивим и конкуретним ценама. У таквим, драстично измењеним околностима, енергетска безбедност Србије суочена је са бројним изазовима превасходно геополитичке природе. У раду се анализирају главни геополитички процеси у Европи и свету који могу озбиљно угрозити енергетску безбедност Републике Србије. Сукоб Руске Федерације и колективног Запада у сфери енергетике може оставити дугорочне економске последице на Републику Србију. Њена зависност у погледу увоза, прераде и дистрибуције нафте од руске компаније, која доминира на српском тржишту, у случају ескалације рата у Украјини, може представљати врло велики изазов, који би изискивао изнуђена политичка и дипломатска решења. Такође, снабдевање и складиштење гаса контролисано од стране руских добављача, у случају погоршања односа Запада са Руском Федерацијом, може озбиљно пореметити снабдевање привреде и становништва овим енергентом, а посредно погоршати економске прилике у земљи, умањити конкуретност привреде и нарушити економски амбијент у Републици Србији. Енергетска транзиција Србије на обновљиве изворе енергије све је више условљена убрзавањем овог процеса у Европској Унији, која настоји да се што брже ослободи зависности од руских фосилних горива, стекне стратешку аутономију у погледу снабдевања кључним критичним материјалима и опремом, потребном за интезивирање процеса транзиције на обновљиве изворе енергије.

Кључне речи: геополитика, енергија, безбедност, изазови, транзиција

* igor.barisic@va.mod.gov.rs ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4593-9196>